

derfor være rart med en præcisering af både det teoretiske og empiriske grundlag. Som påvist i mit oprindelige indlæg, er flere af de supplerende begrundelser, der er blevet fremført af bl.a. Det økonomiske Råd, enten irrelevante eller direkte misvisende.

Der findes muligvis gode grunde til en ensidig fokusering på strukturpolitik. Og der er muligvis også gode grunde til i en sådan

strukturpolitik at lægge hovedvægten på arbejdsmarkedet. Men begrundelsen herfor kan ikke findes i de danske makroøkonomiske modeller. Substansen i JS's kommentar er i fuld overensstemmelse med denne konklusion. Spørgsmålet er derfor stadig: hvad er begrundelsen, og hvor er den empiriske dokumentation?

Litteratur

- Blanchard, O. 1995. Preface. I R. Cross, red. *The Natural Rate of Unemployment: Reflections on 25 Years of the Hypothesis*, Cambridge.
- Hahn, F. 1995. Theoretical reflections on the »natural rate of unemployment. I R. Cross, red. *The Natural Rate of Unemployment: Reflections on 25 Years of the Hypothesis*, Cambridge.

- Skott, P. 1996. Strukturledighed, Phillipskurver og dansk økonomisk-politik debat. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 134:61-73.
- Smidt, J. 1996. Om strukturledighed, Phillipskurver og dansk økonomisk debat. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 134:290-94.

Om strukturledighed mm. – et gensvar til Peter Skott

John Smidt

Det økonomiske Råds sekretariat

Peter Skotts svar indeholder en række bemærkninger, som jeg kort ønsker at replicere på. Som jeg opfatter det, er Peter Skott og jeg enige på mange punkter. Når jeg alligevel ønsker at replicere, er det – med risiko for at gøre debatten (endnu mere) akademisk – for at præcisere et par punkter i Peter Skotts svar, der kan give anledning til misforståelse.

Peter Skott og jeg er principielt enige om, at ADAM og SMEC ikke indebærer eksistensen af en NAIRU (jf. Peter Skotts pkt. 1). Som understreget i min oprindelige kommentar udelukker dette dog ikke, at begrebet »naturlig ledighed« kan være særdeles nyttigt. En blandt flere mulige operationaliseringer af dette begreb er det ledighedsniveau, der er i overensstemmelse med danske lønstignings-takter på niveau med udlandets. En anden operationalisering er den ledighed, der er i

overensstemmelse med en given inflationsmålsætning. Afvigelser fra de således definerede ledighedsniveauer indebærer i følge ADAM og SMEC ikke *acceleration* i lønningerne; deraf følger logisk, at ledighedsniveauerne ikke meningsfyldt kan kaldes NAIRU. Men de kan udledes af ADAM og SMEC, og mange vil sandsynligvis associere dem med begrebet »naturlig ledighed«. Jeg er i det lys ikke helt enig i Peter Skotts påstand om, at ADAM og SMEC ikke indebærer eksistensen af en »naturlig arbejdsløshedsrate«. Det er måske mest et spørgsmål om, hvad man forstår ved ordene, men min væsentligste pointe er blot, at man *ikke* må forledes til at gå fra konklusionen om, »ingen NAIRU« til en konklusion om »ingen strukturledighed«.

Peter Skott og jeg er enige om, at man rent modelteknisk i følge ADAM og SMEC via fi-

nans- og valutakurspolitik kan opnå en permanent forbedring af beskæftigelsen uden afledte betalingsbalanceproblemer (jf. Peter Skotts pkt. 2). At man med to instrumenter kan nå to mål, er ikke overraskende. Jeg vil endda ikke afvise, at man med kun et middel – løbende valutakursændringer – rent modelteknisk kan opnå både forbedringer af betalingsbalancen og reduktion af ledigheden.

Som jeg fremførte i min oprindelige kommentar, mener jeg ikke, at disse modeltekniske resultater bør tages til indtægt for, at løbende devalueringer i virkelighedens verden er en god eller virksom politik. Dette skal jeg ikke komme nærmere ind på her.

Derimod vil jeg gerne endnu en gang understrege, at Peter Skotts analyse er baseret på nogle stilerede ligninger, og at analysen *ikke* er dækkende for ADAM's og SMEC's egenskaber. Når Peter Skott eksempelvis skriver, at »For en given beskæftigelse bestemmes forholdet mellem inden- og udenlandske priser af kravet om betalingsbalance-ligevægt«, så er der tale om en stileret sammenhæng, der ikke er dækkende for de makroøkonomiske modeller. Modellerne indeholder (ligesom virkeligheden) en disaggregeret efterspørgsel med mange komponenter med forskellige pris- og indkomstelasticiteter og forskelligt importindhold. Den disaggregerede efterspørgsel og produktion indebærer (sammen med dynamik i bl.a. prisrelationerne), at sammenhængen $D(P) = D(PM)$, som er kritisk i Peter Skotts analyse, *ikke* er overholdt i hver enkelt periode. Heller ikke niveau-sammenhængen, at $P-PM$ er konstant (på langt sigt), gælder i modellerne. Derfor holder Peter Skotts antagelser ikke, og analysen, der leder frem til hans ligning (1'), er ikke dækkende for ADAM's og SMEC's egenskaber.¹

1. Peter Skott antager sig ganske vist ud af diskussionen om sammensætningseffekter, jf. hans fodnote 4, ved at se bort fra »twist-politik«. Dette er imidlertid oplagt urimeligt, givet analysen skal afdække ADAM's og SMEC's egenskaber. Den disaggregerede natur af ADAM og SMEC er uden tvivl skyld i, at der findes et utal af modelbrugere, der har brugt adskillige timer på at forstå en eller anden aggrege-

Problemet i Peter Skotts analyseform er således, at antagelser om langsigtede »ligevægtsbetingelser«, hvor dynamikken ignoreres, kombineres med relationer, hvor den dynamiske specifikation (konkret lønrelationen) anvendes fuldt ud. Peter Skotts analyse af betydningen af koefficienten til inflationen i lønrelationerne er derfor efter min mening ikke tilfredsstillende i relation til at afdække kritiske forudsætninger i de empirisk funderede modeller.²

Det følger af ovenstående, at jeg ikke mener, Peter Skott har ret, når han hævder, at de to prisrelationer, jeg opstillede i min oprindelige kommentar: $D(P) = D(W)$ og $D(P) = \mu D(W) + (1-\mu)D(PM)$, er ækvivalente. Førstnævnte indebærer, at reallønnen, $W-P$, er uændret i alle perioder uanset ændringer i importpriserne, PM , mens sidstnævnte giver anledning til en ændring af $W-P$, når PM ændres. De to prisrelationer giver således anledning til et forskelligt dynamisk forløb af løn- og prisstigninger, og de indebærer heller ikke nødvendigvis samme løsning med hensyn til løn- og prisniveau. Det var netop en af pointerne i min oprindelige kommentar, at Peter Skott – ved udelukkende at fokusere på langsigtsammenhængen mellem løn- og prisændringer – overså fejlkorrektionselementet i lønrelationerne i ADAM og SMEC.

Afslutningsvis skal jeg kort berøre spørgsmålet om fokuseringen på arbejdsmarkedspolitikken i den økonomisk-politiske debat. Min vurdering er, som jeg også fremførte i min oprindelige kommentar, at modellerne fuldt ud understøtter en fokusering på strukturproblemerne på arbejdsmarkedet. Jeg mener derimod *ikke*, at modellerne understøtter en *ensidig* fokusering på strukturpolitik. Jeg mener

ret sammenhæng (f.eks. udviklingen i den samlede importkvote eller den aggregerede produktivitet) for til sidst at måtte konkludere, at der er tale om »sammensætningseffekter«.

2. Jeg skal dog ikke afvise, at koefficienten til inflationen i lønrelationen er af stor betydning for de samlede modelegenskaber i ADAM og SMEC. Og jeg accepterer naturligvis fuldt ud konklusionen om, at en koefficient på 1 er kritisk inden for rammerne af Peter Skotts stilerede model.

heller ikke, at modellerne understøtter udelukkelsen af andre former for politik end arbejds-markedspolitik. Der er ikke noget grundlæggende paradoks mellem denne udlægning af

modellerne og så det instrumentarium, der er kommet til udtryk i politikanbefalinger fra eksempelvis vismændene gennem tiderne.

»Take up« af boligstøtteydelse

Jørn Henrik Petersen

Center for Helsetjenesteforskning og Socialpolitik, Odense Universitet

Indledning

Hans Hansen og Marie Louise Hultin har for Rockwool Fondens Forskningsenhed analyseret, hvor stor en del af de berettigede til boligstøtte, som faktisk oppebærer denne. Resultaterne fremgår af en nylig udkommet afhandling (Hansen og Hultin, 1997).

Det er et nyt og væsentligt forskningsfelt, de to forfattere her med dygtighed betræder, idet de rejser en diskussion, der i flere år har været ført i international socialpolitisk debat.

Genstandsområdet

Afhandlingen rapporterer fra et delprojekt inden for det stort anlagte studium af »Borgerne og loven«, som er i gang ved Rockwool Fondens Forskningsenhed. Hovedtemaet er en belysning af udviklingen i borgernes adfærd og moral i sammenhæng med deres oplevede sanktionsrisiko, herunder holdninger til brud på loven og »lovtænkning«. Som et undertema inden for denne ramme behandler Hansen og Hultin spørgsmålet, om borgerne fuldt ud udnytter deres lovfæstede rettigheder til at oppebære visse ydelser, idet tesen er, at en øget udnyttelsesgrad (take up rate) kunne tolkes som indikation på en forstærket »ret-tighedstænkning«. Hvis alle andre »tager for sig af retterne«, hvorfor skulle man da selv vise tilbageholdenhed?

Materialet og problemstillingen

Med Økonomiministeriets lovmodel og en række registre i Danmarks Statistik som materiale rapporteres

- udviklingen i take up raten for boligstøtteydelse over perioden 1987 til 1992, idet anvendelsen af samme boligstøttemodel muliggør præsentation af en konsistent tidsserie;
- en karakteristik af dem, som ikke oppebærer boligstøtte, omend de er berettigede;
- en analyse af forskellene mellem potentielle og faktiske modtagere;
- en analyse af, om take up raten delvis kan forklares ved forsinkelser i søgeprocessen.

Hvad bestemmer take up raten?

Take up raten er dels defineret som antal aktuelle modtagere relativt til alle berettigede dels som de aktuelle udbetalinger relativt til udbetalingerne ved et 100 pct.s take up.

Den danske litteratur om emnet er lidet omfattende, medens der er flere udenlandske undersøgelser. På grundlag af sidstnævnte drøftes de forhold, der kan betinge take up ratens størrelse. De falder i tre hovedgrupper:

1. informationsproblemet, der er sammenhængende med bl.a. regelsættets kompleksitet og spørgsmålet om, hvorvidt ydelsen udløses automatisk eller forudsætter, at vedkommende selv søger;
2. søgeomkostningerne, der opdeles i to komponenter:
  - a) de økonomiske søgeomkostninger, som er knyttet til kompleksiteten i regelsættet, til spørgsmålet, om ydelsen er supplerende til andre ydelser eller ej, og til spørgsmålet, om ydelsen udløses automatisk el-